

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедра педагогіки та спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
К.п.н., професор Рацул А. Б.

«2» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНІ СИСТЕМИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Рівень вищої освіти: II (магістерський) освітній рівень

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки. Педагогіка вищої школи

Освітня програма: Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)

Форма навчання Денна, заочна

2022–2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Педагогічні системи у вищій школі розроблена на основі освітньо-професійної програми Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи), навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти II освітнього ступеня за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки. Педагогіка вищої школи.

Розробник: д.п.н., професор Окольніча Т.В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Протокол від «2» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Рацул А. Б.

Робоча програма навчальної дисципліни Педагогічні системи у вищій школі для студентів спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки. Педагогіка вищої школи за II освітнім рівнем вищої освіти. ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022. 18 с.

© Окольніча Т. В, 2022 рік
© ЦДПУ імені В. Винниченка,
2022 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - реферат	Спеціальність: 011 – Освітні, педагогічні науки. Педагогіка вищої школи	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 15	Освітня програма: Педагогіка вищої школи	28год.	6год.
		Практичні, семінарські	
	20год.	8год.	
	Лабораторні		
	-	-	
	Самостійна робота		
	72 год.	106 год.	
	Індивідуальні завдання:		
	Вид контролю:		
Екзамен	Екзамен		

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є опанування студентами цілісною і логічно-послідовною системою знань про теорію і практику єдиного всесвітньо-історичного педагогічного процесу; закономірностями становлення та розвитку виховних та дидактичних систем в історії педагогіки. Мета передбачає стимулювання професійного зростання майбутніх фахівців, формування в магістрантів прагнення пізнавати, шанувати і творчо реалізувати кращі надбання педагогічної спадщини, актуалізацію позитивного історичного досвіду в сучасних умовах реформування вищої школи.

Головними завданнями навчального курсу є:

- поглиблення, розширення, інтеграція історико-педагогічних знань;
- вивчення сутності провідних педагогічних систем;
- розширення практичних навичок з аналізу і оцінки якості освітнього процесу за критеріями європейського освітнього простору;
- забезпечення усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків, формування здатності до виокремлення суперечностей і закономірностей виховних та дидактичних систем;
- формування самостійного історико-педагогічного мислення, критичного ставлення до педагогічної спадщини минулого;
- розвивати схильність до ведення науково-дослідницької та пошуково-аналітичної роботи;

Інші завдання курсу:

методологічні: формування умінь і навичок аналізу педагогічних систем;

методичні: розвиток здатності до аналізу педагогічних явищ і процесів;

Метою курсу є опанування студентами системи знань з науково-педагогічного дослідження, поглиблення уявлень про його методологічні основи; розвиток інтересу до науково-педагогічних проблем у сфері освіти, формування умінь аналізувати, інтерпретувати науково-педагогічні явища, причинно-наслідкові зв'язки між ними на основі узагальнення і систематизації знань з освітніх/педагогічних наук; розвиток уміння здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло доносити власні міркування; удосконалення дослідницьких умінь, які дозволять досягти високого рівня самоорганізації професійної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі *компетентності*:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, в організації освітнього процесу в закладах професійної освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних, управлінських інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні	Фахові
ЗК 02. Здатність генерувати нові ідеї. ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ФК 01. Здатність проектувати та досліджувати освітні системи. ФК 03. Здатність організовувати освітньо-виховний процес у закладах вищої освіти та використовувати сучасні науково обґрунтовані, традиційні та інноваційні педагогічні засоби, методи, прийоми, технології. ФК 07. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань. ФК 11. Здатність до професійної самоосвіти, особистісного зростання, проектування подальших освітніх траєкторій.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 01. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

ПРН 05. Уміти формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

ПРН 10. Уміти здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ПРН 14. Уміти розпізнавати та враховувати різноманітність здобувачів освіти, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі

ПРН 16. Здатність до професійної самоосвіти, особистісного зростання, проектування подальших освітніх траєкторій.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ І. ВИХОВНІ СИСТЕМИ.

Тема 1. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні. Роль українського родинного виховання. Народна педагогіка – основа виховання. Народна педагогіка про особливості виховання малої дитини, дітей від 7 до 14 р., молоді. Ідеї виховання часів Київської Русі. Вивчення української етнопедагогіки як етап у розвитку теорії виховання. Суть понять «народна педагогіка» та «етнопедагогіка». Джерельна база вивчення етнопедагогіки. Етнографія як основне джерело вивчення етнопедагогіки.

Тема 2. Основні виховні системи. Прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.

Розділ II. ДИДАКТИЧНІ СИСТЕМИ.

Тема 1. Класифікація основних дидактичних систем. Європейська система освіти. Американська система освіти. Радянська система освіти. Японська модель освіти. Основні дидактичні системи: тоталітарно-класово-партійна система, система національно-демократичного навчання, традиційна, педоцентристська, сучасні дидактичні системи.

Тема 2. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.

Педоцентризм Дж. Дьюї. Обґрунтування Дж. Дьюї «повного акту мислення». Традиційна дидактична системи Йоганна Фрідріха Гербарта. Логіка навчання Й.-Ф. Гербарта. Недоліки гербартської системи навчання.

Тема 3. Програмована система навчання.

Головна ідея та основні поняття системи. Навчальна програма, як основне поняття системи. Лінійний та розгалужений підходи програмованого навчання. Підходи до програмованого навчання. Ідеї концепції Б. Скіннера, Н. Краудера, С. Буссаді.

Тема 4. Система поетапного формування розумових дій.

Етапи формування розумових дій. Вчення про перетворення зовнішньої предметної діяльності на внутрішню психічну діяльність. Цілеспрямоване формування мотивації навчання.

Тема 5. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.

Освітні та виховні цілі концепції проблемного навчання. Перші ідеї проблемного навчання Дж. Дьюї – навчання через роблення, Дж. Бруннера – навчання через дослідження. Продовження ідеї розвивального навчання у концепції виховного навчання.

Тема 6. Наукова школа та її значення.

Основні характеристики наукової школи. Ознаки наукової школи.

Тема 7. Класифікації сучасних дидактичних систем. Концепція освіти як державно-відомчої організації. Концепція розвивальної освіти. Раціоналістична концепція освіти. Європейська та Американська системи освіти. Феноменологічна концепція освіти. Неінституціональна освіта.

Тема 8. Популярні європейські дидактичні системи. «Атлантична концепція» (США, Великобританія, Ірландія, Канада). «Континентальна концепція» (Нідерланди, Німеччина, Франція, Італія). «Північноєвропейська концепція» (Норвегія, Швеція, Фінляндія). Технократичні концепції в Західній Європі, США, Японії. Імовірна освіта.

3. Структура навчальної дисципліни (для денної та заочної форми навчання)

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				
	Всього	Лекції	семінарські заняття	самостійна робота	
Розділ I. ВИХОВНІ СИСТЕМИ.					
Тема 1. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	13	4	2	7	
Тема 2. Основні виховні системи: прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	13	4	2	7	
Розділ II. ДИДАКТИЧНІ СИСТЕМИ.					
Тема 1. Класифікація основних дидактичних систем.	12	2	2	8	
Тема 2. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	12	2	2	8	
Тема 3. Програмована система навчання.	13	3	2	8	
Тема 4. Система поетапного формування розумових дій.	13	3	2	8	
Тема 5. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	14	4	2	8	
Тема 6. Наукова школа та її значення	12	2	2	8	
Тема 7. Класифікації сучасних дидактичних систем.	14	4	2	8	

Тема 8. Популярні європейські дидактичні системи.	12	4	2	6	
<i>ВСЬОГО</i>	<i>120</i>	<i>28</i>	<i>20</i>	<i>72</i>	

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				
	Всього	Лекції	семінарські заняття	самостійна робота	
Розділ I. ВИХОВНІ СИСТЕМИ.					
Тема 1. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	12	2		10	
Тема 2. Основні виховні системи: прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	13		2	11	
Розділ II. ДИДАКТИЧНІ СИСТЕМИ.					
Тема 1. Класифікація основних дидактичних систем.	12	2		10	
Тема 2. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	11		1	10	
Тема 3. Програмована система навчання.	11		1	10	
Тема 4. Система поетапного формування розумових дій.	12		1	11	
Тема 5. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	12		1	11	
Тема 6. Наукова школа та її значення	12	1		11	
Тема 7. Класифікації сучасних дидактичних систем.	12	1		11	
Тема 8. Популярні європейські дидактичні системи.	13		2	11	
<i>ВСЬОГО</i>	<i>120</i>	<i>6</i>	<i>8</i>	<i>106</i>	

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	4
2	Тема. Основні виховні системи: прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	4
3	Тема. Класифікація основних дидактичних систем.	2
4	Тема. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	2
5	Тема. Програмована система навчання.	3
6	Тема. Система поетапного формування розумових дій.	3
7	Тема. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	4
8	Тема. Наукова школа та її значення	2
9	Тема. Класифікації сучасних дидактичних систем.	4
10	Тема. Популярні європейські дидактичні системи.	4
Разом		28

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	2
2	Тема. Класифікація основних дидактичних систем.	2
3	Тема. Наукова школа та її значення	1
4	Тема. Класифікації сучасних дидактичних систем.	
Разом		6

4.2. Теми семінарських занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	2
2	Тема. Основні виховні системи: прагматизм,	2

	неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	
3	Тема. Класифікація основних дидактичних систем.	2
4	Тема. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	2
5	Тема. Програмована система навчання.	2
6	Тема. Система поетапного формування розумових дій.	2
7	Тема. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	2
8	Тема. Наукова школа та її значення	2
9	Тема. Класифікації сучасних дидактичних систем.	2
10	Тема. Популярні європейські дидактичні системи.	2
Разом		20

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема. Основні виховні системи: прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	2
2	Тема. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	1
3	Тема. Програмована система навчання.	1
4	Тема. Система поетапного формування розумових дій.	1
5	Тема. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	1
6	Тема. Популярні європейські дидактичні системи.	2
Разом		8

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	7
2	Тема. Основні виховні системи: прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	7
3	Тема. Класифікація основних дидактичних систем.	8
4	Тема. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	8
5		

6	Тема. Програмована система навчання.	8
	Тема. Система поетапного формування розумових дій.	8
7	Тема. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	8
8	Тема. Наукова школа та її значення	8
9	Тема. Класифікації сучасних дидактичних систем.	8
10	Тема. Популярні європейські дидактичні системи.	6
Разом		72

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема. Поняття про педагогічні системи. Народна педагогіка, як історична система виховання в Україні.	10
2	Тема. Основні виховні системи: прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм, монархічно-релігійна система, система національно-демократичного виховання.	11
3	Тема. Класифікація основних дидактичних систем.	10
4	Тема. Дидактичні системи Й.-Ф. Гербарта і Дж. Дьюї.	10
5	Тема. Програмована система навчання.	10
6	Тема. Система поетапного формування розумових дій.	11
7	Тема. Проблемне, розвивальне та виховне навчання.	11
8	Тема. Наукова школа та її значення	11
9	Тема. Класифікації сучасних дидактичних систем.	11
10	Тема. Популярні європейські дидактичні системи.	11
Разом		106

4.5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Підготувати реферат з проблеми дослідження (обсяг – 11–12 стор. друкованого тексту; наявні такі структурні частини: вступ /з позначенням актуальності проблеми, визначенням мети та основних завдань роботи/, основна частина /3–4 параграфи/, висновки /з узагальненням питання вивченості проблеми/, список літератури /10–12 джерел, оформлених за сучасними вимогами/)
- 2.

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни Педагогічні системи у вищій школі передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання

і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проектний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (демонстрування);
- практичні методи (практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- реферат;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації магістрантів до освітньої діяльності.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, здатності осмислити зміст теми. Поточний контроль знань студентів здійснюється за двома напрямками: І – контроль навчально-творчої діяльності, систематичності та активності роботи на семінарських

заняттях; II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань семінарського заняття тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком навчального процесу. Завданням екзамену є перевірка розуміння програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння магістрантом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Народна педагогіка, як історична складова виховання в Україні. Роль українського родинного виховання. Народна педагогіка – основа виховання.
2. Вивчення української етнопедагогіки як етап у розвитку теорії виховання. Методологічні засади вивчення проблеми. Суть понять «народна педагогіка» та «етнопедагогіка». Джерельна база вивчення етнопедагогіки.
3. Основні виховні концепції прагматизм, неопрагматизм, неопозитивізм, екзистенціалізм, неотомізм,
4. Основні виховні концепції монархічно-релігійна концепція, концепція національно-демократичного виховання.
5. Європейська система освіти.
6. Американська система освіти.
7. Японська модель освіти.
9. Основні дидактичні системи: тоталітарно-класово-партійна концепція, концепція національно-демократичного навчання, традиційна, педоцентристська,
10. Сучасні дидактичні концепції.
11. Педоцентризм Дж. Дьюї. Обґрунтування Дж. Дьюї концепції «повного акту мислення».
12. Традиційна дидактична концепція Йоганна Фрідріха Гербарта. Логіка навчання Й.-Ф. Гербарта. Недоліки гербартської системи навчання.
13. Програмована система навчання.
14. Концепція поетапного формування розумових дій.

15. Освітні та виховні цілі системи проблемного навчання.
16. Освітні та виховні цілі системи розвивального навчання.
17. Концепція діалогу культур.
18. Система освіти як державно-відомчої організації.
19. Система розвивальної освіти.
20. Традиційна система навчання та виховання (Ж. Мажо, Л. Кро, Ж. Капель, Д. Равич, Ч. Фінн).
21. Раціоналістична система освіти (П. Блум, Р. Ганьє, Б. Скіннер)
22. Європейська та Американська системи освіти.
23. Феноменологічна система освіти (А. Маслоу, А. Комбс, К. Роджерс).
24. Неінституціональна освіта (Ж. Гудлед, Ф. Клейн, Дж. Холт, Л. Бернар).
25. «Атлантична концепція» (США, Великобританія, Ірландія, Канада).
26. «Континентальна концепція» (Нідерланди, Німеччина, Франція, Італія).
27. «Північноєвропейська концепція» (Норвегія, Швеція, Фінляндія).
28. Технократичні системи в Західній Європі, США, Японії.
29. Школа діалогу культур. Імовірнісна освіта.
30. Інноваційні системи у вищій освіті України.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2				Контрольна робота		ІНДЗ	Разом	Макс. - 40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60	

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	Зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України / Л.В.Артемова. – К.: Либідь, 2006. – 422 с.
2. Демченко О.П. Методичні рекомендації з вивчення історії української педагогіки для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / О.П.Демченко. – МОНУ ; ГДПУ. – Глухів : РВВ ГДПУ, 2008. – 108 с.
3. Історія педагогіки /За ред. М. Левківського, О. Дубасенюк. – Житомир, 1999. – 336 с.
4. Історія педагогіки: навчальний посібник / За ред. М.С.Гриценко. – К.: Вища школа, 1973. – 445 с.
5. Історія української школи і педагогіки: Хрестоматія / Уклад.: О.О. Любар; За ред. В.Г.Кременя. – К.: Знання, 2005. – 767 с.
6. Кравець В. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва: навч. посібник / В.Кравець. – Тернопіль, 1996. – 436 с.
7. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навчальний посібник / М.В.Левківський. – Житомир: ЖДПУ, 2001. – 220 с.
8. Левківський М.В. Історія педагогіки: Навчальний посібник / М.В.Левківський, О.М.Микитюк. – Харків: „ОВС”, 2002. – 240 с.
9. Любар О.О. Історія української педагогіки / О.О.Любар, М.Г.Стельмахович, Д.Т.Федоренко [За ред. М.Г.Стельмаховича]. – К.: ІЗМН, 1998. – 356 с.
10. Любар О. Історія української школи і педагогіки / О.Любар, М.Стельмахович, Д.Федоренко. – К.: Знання, 2006. – 447 с.
11. Любар О.О. Історія української педагогіки / О.О.Любар: За ред. М.Т.Стельмаховича. – К., УЗМН, 2000.
12. Мосіяшенко В.А. Історія педагогіки України в особах: Навчальний посібник / В.А.Мосіяшенко, О.І.Курок, Л.В.Задорожна. - Суми, ВТД «Університетська книга», 2005. – 266 с.
13. Сбруєва А.А. Історія педагогіки у схемах, картах, діаграмах / А.А.Сбруєва, М.Ю.Рисіна. – Суми: Сумський державний університет, 2000. – 208 с.
14. Сбруєва А.А. Навчальний посібник до курсу Історія педагогіки / А.А.Сбруєва, М.Ю.Рисіна. – Суми, б/в, 1998. – 119 с.
15. Українська педагогіка в персоналіях: У 2-х книгах, Кн.1. Х–ХІХ століття.: Навч.посібник/ За ред.. О.В.Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005.- 624 с.
16. Українська педагогіка в персоналіях: У 2-х книгах , Кн. 2: ХХ століття Навч.посібник/ За ред. О.В.Сухомлинської. – К.: Либідь, 2005. – 550 с.
17. Окольніча Т. В. Виховні та дидактичні концепції в історії педагогічної думки: навчальний посібник / Т. В. Окольніча. – Кропивницький: ФОП Піскова М. А., 2019. – 76 с.

20. Окольніча Т. В. Східнослов'янська педагогіка в етнографічних джерелах ХІХ – першої чверті ХХ століття: монографія / Т. В. Окольніча. – Харків: Мачулін, 2018. – 468 с.

21. Окольніча Т. В., Шарошкіна Т. А. Тенденції розвитку вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття: монографія. Кропивницький: «Ексклюзив-Систем», 2022. – 246 с.

Електронні ресурси

1. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття. – Тернопіль, 1996. – 290 с. [Електронний ресурс] / Українська книга: безкоштовна електронна бібліотека // режим доступу http://ukrknyga.at.ua/load/kravec_v_p_zarubizhna_shkola_i_pedagogika_khkh_stolittja/41-1-0-2166
2. Історія педагогіки: курс лекцій [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека підручників та українських рефератів. – режим доступу <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
3. Історія педагогіки: курс лекцій [Електронний ресурс] // Наукова бібліотека Pulib.if.ua. – Режим доступу <http://pulib.if.ua/book/217>
4. Лузан П.Г. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник [Електронний ресурс]/ Лузан П.Г., Васюк О.В. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К. :ДАКККіМ, 2010.– 296 с. – режим доступу elibrary.nubip.edu.ua/4719/.../O.Vasuk_P.Luzan_Posibnyk_NUBIP
5. Левківський М.В. Історія педагогіки [Електронний ресурс] / Бібліотека для студентів. – режим доступу http://ebooktime.net/book_346.html
6. Історія педагогіки України [Електронний ресурс] / режим доступу http://subject.com.ua/psychology/history_pedagog/index.html
7. Электронный архив А.С.Макаренко [Електронний ресурс] . – режим доступу <http://antmakarenko.narod.ru/>
8. Макаренко А.С. Электронный архив [Електронний ресурс] . – режим доступу <http://www.makarenko.edu.ru/>

Допоміжна

1. Аркас М.М. Історія України-Русі / М.М.Аркас: Вступне слово і комент. В.Г.Сарбея. – Факс. вид. – К.:Вища школа, 1990. – 456 с.
2. Бурлака Я.І. Історія педагогіки України: витоки, пошуки, проблеми / Я.І.Бурлака, Ю.Д.Руденко // Рідна школа. – 1992. – №1. – С.34
3. Важинський І. Роль університетів у спадщині педагогічної освіти в Україні (Перша половина ХІХ ст.)// Рідна шк. – 2000. – №11. – С.77–79.
4. Ващенко Г. Виховний ідеал : підруч. для педагогів, вихователів, молоді і батьків / Григорій Ващенко; [Пед. Т-во ім. Г. Ващенка]. – 3-є вид. – Полтава : Полтавський вісник, 1994. – 191 с.
5. Гринченко Б.Д. Народні вчителі і українська школа / Б.Д.Грінченко // Дивослово. – 1997. – №4. – С.36–40

6. Кравець В. П. Зарубіжна школа і педагогіка ХХ століття / В.П.Кравець. – Тернопіль: б/в, 1996. – 290 с.
7. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.посіб.для студ.пед.вузів / М.В.Левківський. – Київ, Центр навчальної літератури, 2003. – 360 с.
8. Нариси історії українського шкільництва. 1905–1933 : навч. посібник / За ред. О.В. Сухомлинської. – К. : Заповіт, 1996. – 304 с.

5.2. Методичне забезпечення

1. Окольнича Т. В. Виховні та дидактичні концепції в історії педагогічної думки: навчальний посібник / Т. В. Окольнича. – Кропивницький: ФОП Піскова М. А., 2019. – 76 с.
2. Окольнича Т. В. Східнослов'янська педагогіка в етнографічних джерелах ХІХ – першої чверті ХХ століття: монографія / Т. В. Окольнича. – Харків: Мачулин, 2018. – 468 с.
3. Окольнича Т. В., Шарошкіна Т. А. Тенденції розвитку вищої освіти України (друга половина ХХ – початок ХХІ століття: монографія. Кропивницький: «Ексклюзив-Систем», 2022. – 246 с.

5.3. Інформаційні ресурси

(перелік інформаційних ресурсів)

1. Бібліотека гуманітарних текстів «Аудиторіум» - <http://www.auditorium.ru>
2. Бібліотека гуманітарного Інтернет-університету - <http://www.i-u.ru/biblio>
3. Відкрита електронна бібліотека - <http://orel.rsl.ru>
4. Бібліотека «Золота філософія» - <http://philosophy.allru.net>
5. Електронна бібліотека з філософії - <http://filosof.historic.ru>
6. Електронна гуманітарна бібліотека - <http://www.gumfak.ru/>
7. Портал «Філософія online» - <http://phenomen.ru>
8. Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди - <http://filosof.com.ua>
9. Філософський портал - <http://www.philosophy.ru>
10. Філософська енциклопедія - <http://terme.ru>
12. Stanford Encyclopedia of Philosophy - <http://plato.stanford.edu>
13. The Internet Encyclopedia of Philosophy (IEP) - <http://www.iep.utm>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).